

System certifikace PEFC v lesním hospodářství České republiky

Obsah

1 Úvod	2
2 Certifikační systém PEFC	3
2.1 Základní charakteristika	3
2.2 Informační zdroje a kontakty	3
2.3 Principy a hodnoty	4
2.4 Rada PEFC	5
2.5 PEFC Česká republika	5
3 Český systém certifikace lesů	6
3.1 Regionální certifikace	6
3.1.1 2. etapa certifikace	6
3.2 Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR	7
3.3 Získání účasti v regionální certifikaci lesů - PEFC	8
3.3.1 Kdo může žádat o účast v regionální certifikaci lesů (žadatel o účast)	8
3.3.2 Získání informací	8
3.3.3 Zaslání žádosti a její náležitosti Sdružení – Žadateli	8
3.3.4 Ukončení procesu potvrzení účasti nebo neudělení Osvědčení o účasti v regionální certifikaci	9
3.3.5 Vydání osvědčení o účasti v regionální certifikaci	9
3.4 Pravidelný dozor u držitelů Osvědčení o účasti v regionální certifikaci	11
3.4.1 Postup provádění venkovního šetření (interní audit)	11
3.4.1.1 Oznámení držiteli o zařazení do venkovního šetření	11
3.4.1.2 Plán venkovního šetření, jeho projednání a příprava podkladů	12
3.4.1.3 Vlastní venkovní šetření	12
3.4.1.3a Zahajovací jednání venkovního šetření	12
3.4.1.3b Kancelářská část	12
3.4.1.3c Venkovní část	12
3.4.1.3d Závěrečné jednání	13
3.4.1.4 Zpráva z venkovního šetření	13
3.4.1.5 Přípomínky držitele	13
3.4.1.6 Nápravná opatření	13
3.4.1.7 Ukončení venkovního šetření	14
3.5 Logo PEFC	16

1 Úvod

V posledních desetiletích na celém světě vzrůstá zájem společnosti o ochranu lesů jako nenahraditelné složky životního prostředí. Podnětem tohoto zájmu se stalo ničení a devastace především tropických pralesů. Snaha chránit tyto pralesy vedla ke vzniku certifikace lesů. Přestože se zatím nepodařilo splnit původní cíl, byla certifikace rozšířena i do dalších oblastí světa. V Evropě k původnímu záměru chránit přirozené lesy přibýly i další důvody: obrana trhu v jednotlivých zemích před dovozem dříví získaného exploatačním hospodařením, fragmentace lesních ekosystémů, úbytek druhové rozmanitosti, zdravotní stav lesů ap.

V Helsinkách roku 1993 na 2. ministerské konferenci na ochranu evropských lesů bylo definováno trvale udržitelné hospodaření (TUH) jako: „správa a využívání lesů a lesní půdy takovým způsobem a v takovém rozsahu, které zachovávají jejich biodiverzitu, produkční schopnosti a regenerační kapacitu, vitalitu a schopnost plnit v současnosti a budoucnosti odpovídající ekologické, ekonomické a sociální funkce na místní, národní a mezinárodní úrovni a které nepoškozují ostatní ekosystémy.“

Trvale udržitelným způsobem obhospodařovaný les má zavedené standardy mezinárodně uznávaných ekologických, sociálních a ekonomických požadavků. Ačkoliv mnoho lesů je obhospodařovaných tímto způsobem, jediný způsob jak to prokázat důvěryhodným způsobem je prostřednictvím nezávislé kontroly – certifikace.

Česká republika je jednou z 11 zakládajících zemí certifikačního systému PEFC v roce 1999. V roce 2001 byl uznán Český systém certifikace lesů.

Na základě posouzení nezávislou certifikační organizací byl vydán certifikát pro region - celé území ČR. Následovalo přihlašování jednotlivých vlastníků lesa k účasti v regionální certifikaci a vydávání Osvědčení o účasti v regionální certifikaci.

V ČR bylo dosud vlastníků lesa vydáno více jak 700 Osvědčení o účasti, což představuje plochu více než 1,9 mil. ha, tj. 75 % rozlohy lesů v ČR.

Platnost Osvědčení končí po pěti letech. 30. září 2007 tedy skončila platnost Osvědčení v lesích regionu Česká republika vydaných vlastníků a správcům lesů v letech 2002 – 2006.

Druhá etapa certifikace vstoupila v platnost od 1. října 2007. V rámci její přípravy byla provedena revize základních dokumentů systému PEFC v České republice. Současní držitelé osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů byli na základě zaslání žádosti a po projednání jejich žádosti zařazeni do 2. etapy certifikace.

V současné době existují v České republice dva systémy certifikace, zastřešující jak certifikaci lesního hospodářství, tak certifikaci spotřebitelského řetězce – **PEFC** (Programme of the Endorsement of Forest Certification Schemes, dříve Pan European Forest Certification) a **FSC** (Forest Stewardship Council).

Smyslem této pracovní metodiky je poskytnout privátním poradcům v lesnictví a vlastníků lesa základní informace o systému certifikace PEFC.

2 Certifikační systém PEFC

2.1 Základní charakteristika

PEFC je dobrovolná iniciativa soukromých vlastníků založená na shodě mezi důležitými zainteresovanými stranami v pohledu na trvale udržitelné hospodaření v lesích na národních, nebo regionálních úrovních. Nabízí mezinárodní rámec pro vytvoření vzájemně porovnatelných národních certifikačních systémů a jejich vzájemné uznávání. Usiluje o posílení a zlepšení pozitivního image lesnictví a dřeva jako obnovitelné suroviny. Přispívá k podpoře ekonomicky životaschopného, ekologicky vhodného a společensky prospěšného hospodaření v lesích. Poskytuje spotřebitelům a široké veřejnosti záruku, že lesy certifikované pod tímto programem jsou obhospodařovány trvale udržitelným způsobem. Je založen na auditu nezávislou třetí stranou, na principech regionální certifikace a je otevřen pro jiné vhodné možnosti.

2.2 Informační zdroje a kontakty

Standards Českého systému certifikace lesů schválené Radou PEFC Česká republika a Sněmem PEFC Česká republika dne 23. 2. 2006 a platné od 1. 1. 2007:

CFCS 1001:2006 Systém certifikace lesů - popis systému certifikace

CFCS 1002:2006 Kritéria a ukazatele trvale udržitelného hospodaření v lesích

CFCS 1003:2006 Směrnice pro provádění auditu v rámci Českého systému certifikace lesů

CFCS 1004:2005 Spotřebitelský řetězec lesních produktů - Požadavky

CFCS 1004:2006 Spotřebitelský řetězec lesních produktů – Požadavky

CFCS 1005:2005 Kvalifikační kritéria pro auditory a certifikační orgány provádějící certifikaci hospodaření v lesích a ověřování spotřebitelského řetězce dřeva

CFCS 1006:2006 Směrnice pro zajištění účasti individuálních vlastníků v regionální certifikaci

Ostatní dokumenty:

Směrnice upravující postup při vytváření a schvalování standardů Českého systému certifikace lesů

Stanovy PEFC Česká republika

Pravidla pro používání loga PEFC

Žádost o vydání loga PEFC

Smlouva o licenčním užívání ochranné známky a loga PEFC

F – Žadatel - 13 – Žádost o účast v regionální certifikaci lesů

F – Žadatel - 14 – Dotazník TUH v lesích

(zdroj: <http://www.pefc.cz/>, <http://zadatel.pefc.cz/>)

Kontakty:

PEFC Česká republika

Česká zemědělská univerzita
Školní lesní podnik
Zámek 1
Nám. Smiřických 1
Kostelec nad Černými lesy
281 63
Tel.: +420 220 517 137
Fax.: +420 220 517 139
E-mail: info@pefc.cz
Web: <http://www.pefc.cz/>

Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR, z. s. p. o.

Jíloviště - Strnady 136/5
156 04 Praha 5 - Zbraslav
Tel.: 257 892 309
Fax: 257 920 634
E-mail: smslmcr@tiscali.cz
Web: <http://zadatel.pefc.cz/>

2.3 Principy a hodnoty

Trvalá udržitelnost

- je přínosem pro zvýšení biodiverzity a pro životní prostředí
- propaguje ekonomicky životaschopné, ekologicky vhodné a sociálně prospěšné hospodaření v lesích
- zajišťuje nezávislou kontrolu trvale udržitelného hospodaření v lesích
- zajišťuje trvalé dodávky výrobků z certifikovaných lesů systémem PEFC

Důvěryhodnost

Vytváří národní standardy certifikace lesů, využívající mezinárodní dohody na ochranu lesů, které byly podepsány 37 evropskými zeměmi a další mezivládní procesy pro podporu trvale udržitelného hospodaření v lesích po celém světě.

Využívají se mezinárodně uznávané akreditační a certifikační procesy, aby se doložila nezávislá kontrola přijímání standardů.

PEFC je podporován 30 nezávislými systémy certifikace lesů, jejich účastníky včetně vlastníků lesů, průmyslem, ekologickými a sociálními organizacemi a dalšími.

Zodpovědnost

Pravidelná nezávislá kontrola certifikačním orgánem od hospodaření v lese po konečný výrobek zaručující spotřebiteli, že výrobek je z lesů obhospodařovaných trvale udržitelným způsobem.

Přizpůsobivost

Do svých standardů začleňuje místní přírodní podmínky, kulturní tradici užívání lesa, vlastnickou strukturu a cíle hospodaření. Celý systém je koncipován tak, aby umožnil certifikaci lesů jak velkým mezinárodním firmám a velkým vlastníkům lesa, tak i malým soukromým.

2.4 Rada PEFC

Rada PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes) je nezávislá, nezisková, mezinárodní organizace registrovaná v Lucembursku, která představuje rámec pro vytváření a vzájemné uznávání nezávislých národních certifikačních systémů. Česká republika je jednou z 11 zakládajících zemí, která byla u zrodu Rady PEFC v roce 1999.

Rada PEFC je celosvětově působící organizace, která zastřešuje národní systémy certifikace lesů a vytváří mechanismy pro jejich hodnocení a vzájemné uznávání. Rada PEFC tak umožňuje používání společného loga PEFC těm systémům, které splňují všechny požadavky stanovené touto organizací. Členem Rady PEFC je těchto 35 států: Austrálie, Belgie, Bělorusko, Brazílie, Česká republika, Dánsko, Estonsko, Finsko, Francie, Gabun, Chile, Maďarsko, Maroko, Německo, Irsko, Itálie, Kamerun, Kanada, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Malajsie, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rusko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Uruguay, USA a Velká Británie.

Z těchto 35 členů má 24 již schválený národní standard, který musí být vytvořen transparentním způsobem prostřednictvím procesu a kterého se účastní všechny zájmové skupiny. Standardy se musí každých 5 let revidovat, tak aby v nich byly zapracovány nejnovější zkušenosti i vědecké poznatky. Proces vzájemného schvalování a požadavků na systém je dán Technickým dokumentem Rady PEFC a zahrnuje veřejné připomínkování i posouzení nezávislým konzultantem. V rámci systému PEFC nemůže dojít k tomu, aby byl les certifikován bez existence uznaných národních standardů.

Výše zmíněných 24 systémů zahrnuje více než 200 mil. ha lesů, které dodávají miliony m³ certifikovaného dřeva na trh. Další země jsou v procesu posuzování. Statut Rady PEFC je dán Technickým dokumentem, který definuje základní prvky a požadavky, které by měly být splněny certifikačním systémem, pokud by se chtěl stát součástí PEFC a používat jeho logo. Tyto minimální požadavky pomohou zvýraznit trvale udržitelné hospodaření v lesích a zaručit spotřebitelům, že produkty se značkou PEFC pocházejí nebo podporují trvale obhospodařované lesy.

2.5 PEFC Česká republika

PEFC Česká republika je právnickou osobou, vzniklou jako zájmové sdružení právnických osob, zapsané do registru sdružení. PEFC ČR je profesním dobrovolným a nezávislým sdružením právnických osob s působností na území České republiky, které lesní pozemky: vlastní nebo je hospodářsky využívají nebo využívají produkty z lesních pozemků přímo nebo nepřímo nebo se jimi jinak zabývají.

Toto zájmové sdružení je národním řídicím orgánem certifikace. Předmětem činnosti PEFC ČR je prezentace a propagace Českého systému certifikace lesů, reprezentace v Radě PEFC a vzájemné uznávání s ostatními systémy a sublicencování loga PEFC.

Nejvyšším orgánem sdružení je sněm, kterého se účastní zástupci tří členských komor:

- vlastníků lesů
- zpracovatelů dřeva
- ostatních zájmových skupin

Cílem PEFC ČR je podpora trvale udržitelného hospodaření v lesích a spotřeby dřeva jako ekologicky obnovitelného zdroje a výrobků ze dřeva, ochrany přírody a trvale udržitelného rozvoje společnosti prostřednictvím realizace Českého systému certifikace lesů.

PEFC ČR je financováno zejména z členských příspěvků svých členů. V minimální míře jsou dalšími příjmy administrativní poplatek za logo, který však kryje náklady s jeho distribucí.

3 Český systém certifikace lesů

Český systém certifikace lesů (CFCS – Czech Forest Certification Scheme) je národní nezávislý systém platný pro území České republiky. Správu CFCS, to znamená schvalování revize standardů, prezentaci a propagaci systému, zajišťuje PEFC Česká republika. CFCS splňuje všechny mezinárodní požadavky pro certifikační systémy. V červnu 2001 byl uznán Radou PEFC a v únoru 2006 byla schválena jeho revize. Základním principem CFCS je regionální certifikace.

3.1 Regionální certifikace

Za region, pro účely certifikace, se považuje celá ČR. V rámci regionu vlastníci vytvořili Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR - Žadatele o regionální certifikaci lesů (Sdružení – Žadatel). Sdružení zastupuje vlastníky před certifikačním orgánem a zajišťuje veškerou administrativu spojenou s certifikací.

Na základě žádosti Sdružení – Žadatele provedl nezávislý certifikační orgán audit a vydal certifikát pro region. Tento region obdrží certifikát na základě individuálního hodnocení vzorku vlastníků z daného regionu a prověření funkčnosti vnitřního kontrolního mechanismu.

Regionální certifikace trvale udržitelného hospodaření v lesích v České republice se zabývá hodnocením a stanovením souladu stavu lesa a systému jeho obhospodařování v rámci regionu, tzn. územní jednotky nezávislé na vlastnických hranicích. V rámci regionu je hodnocena zpráva o stavu regionu a reprezentativní vzorek vlastníků. V regionu je zodpovědnost vlastníků společná. Vážné nesrovnalosti a nesoulad se standardy certifikace vedou k nevydání certifikátu nebo ztrátě statutu certifikovaného regionu.

3.1.1 2. etapa certifikace

Koncem září roku 2007 skončila platnost certifikátu trvale udržitelného hospodaření v lesích regionu Česká republika, uděleného Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR, z. s. p. o., zastupujícího v procesu certifikace žadatele o certifikaci v systému PEFC (dále jen „Sdružení – Žadatel“). Tímto datem, tedy 30. září 2007, skončila také platnost osvědčení, vydaných vlastníkům a správcům lesů v letech 2002 – 2006.

Druhá etapa certifikace vstoupila v platnost od 1. října 2007. V rámci její přípravy byla provedena revize základních dokumentů systému PEFC v České republice a jejich projednání a schválení ústředím PEFC v Lucemburku. Tyto dokumenty jsou závazné pro další pětileté období certifikace a jsou zapracovávány do prováděcí dokumentace Sdružení - Žadatele.

Nová etapa certifikace přinesla také řadu změn, zejména v ekonomické oblasti. Vzhledem k tomu, že certifikace lesů může být pro vlastníky lesů ekonomicky přínosná, stát prostřednictvím MZe již nehradí finanční poplatek za certifikaci nestátních lesních majetků. Stejně tak ústředí PEFC počínaje touto etapou ustupují od počátečního zvýhodnění poplatků národního řídicího orgánu PEFC a zároveň nové platné předpisy kontroly jakosti vyžadují zvýšení počtu prováděných auditů, což přináší zvýšení výdajů na jejich zajištění.

Uvedené změny se promítají do způsobu řešení účasti v certifikačním procesu a jeho zpoplatnění. Valná hromada Sdružení - Žadatele na svém zasedání dne 20. 4. 2007 přijala opatření k zabezpečení prostředků na financování certifikace lesů. Je to jednak jednotný poplatek za podání a projednání žádosti o zařazení do 2. etapy certifikace a dále poplatek za vydání osvědčení o certifikaci. Zpoplatnění žádosti činí 500,-Kč, je splatné při podání žádosti a je určeno k pokrytí nákladů spojených s projednáním a vyřízením žádosti. Poplatek za vydání osvědčení o certifikaci činí 2 Kč (bez DPH) za 1 ha (i započaty) lesa přihlášeného k certifikaci na 1 rok a je fakturován za přihlášené lesní majetky o výměře nad 100 ha. Tento poplatek pokrývá náklady spojené s úhradou vnějších auditů a činností Sdružení – Žadatele. Osvědčení o účasti v procesu certifikace lesů je vydáno na 2 roky a před ukončením jeho platnosti bude, na základě aktualizace informace o certifikovaném majetku a po

úhradě poplatku na další období, vydáno osvědčení na zbývající dobu platnosti certifikátu (platnost certifikátu je pětiletá).

Dosavadní držitelé osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů byli na základě zaslání žádosti a poplatku do 10. 6. 2007 a po projednání jejich žádosti a jejím doporučením odbornou komisí Sdružení – Žadatele, zařazeni do 2. etapy certifikace. Následně jim byla zaslána faktura na úhradu příslušného certifikačního poplatku a po její úhradě a vydání certifikátu pro region Česká republika, obdrželi osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů s platností na dva roky. Pokud řádně vyplněnou žádost do uvedeného data neodeslali nebo pokud neuhradili poplatek 500,-Kč, musí podat novou žádost a absolvovat proces jejího projednávání individuálně.

3.2 Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR

Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR z. s. p. o. (dále jen Sdružení - Žadatel) je profesním, dobrovolným a nezávislým zájmovým sdružením právnických osob, které vlastní lesní pozemky, nebo takové vlastníky sdružují a právnických osob, na něž se vztahují práva a povinnosti vlastníka lesa. Podmínkou pro činnost Sdružení a plnění role žadatele o regionální certifikaci v systému jakosti PEFC je, že musí zastupovat v procesu regionální certifikace více než 50 % výměry všech lesních majetků v rámci regionu ČR.

Sdružení - Žadatel zastupuje v regionální certifikaci tyto subjekty:

- vlastníky nestátních lesů prostřednictvím jejich sdružení vlastníků
- vlastníky lesů, kteří nejsou členy sdružení vlastníků lesů
- organizace spravující lesy ve vlastnictví státu

Zakládajícími členy Sdružení - Žadatele jsou:

- Lesy České republiky, s. p., Hradec Králové
- Vojenské lesy a statky ČR, s. p., Praha
- Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR
- Sdružení majitelů lesů a podnikatelů v lesním hospodářství

V rámci svého postavení ve struktuře PEFC vykonává Sdružení - Žadatel tyto činnosti:

- provádění výběru certifikačního orgánu a zajišťování komunikace s ním v rámci auditu systému hospodaření v lesích
- zajišťování sběru informací o regionu Česká republika
- vypracování Zprávy o stavu lesního hospodářství regionu Česká republika
- rozhodování o zahájení regionální certifikace lesů podáním žádosti o certifikaci lesů,
- zajišťování posuzování shody individuálních vlastníků a vydávání Osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů
- vedení evidence individuálních vlastníků účastnících se regionální certifikace lesů

Vlastní audit systému provádí pro Sdružení - Žadatele na základě dvoustranné písemné dohody Ústav pro hospodářskou úpravu lesů v Brandýse nad Labem. Auditory jsou zkušení zaměstnanci ÚHÚL, kteří jsou důkladně proškoleni pro provádění venkovních šetření podle příslušné metodiky. Na základě výběru vlastníků je provedeno přiřazení jednotlivých auditorů dle místní příslušnosti k pobočce ÚHÚL. Auditor prověřuje plnění kritérií trvale udržitelného hospodaření a postupuje v souladu s metodikou.

3.3 Získání účasti v regionální certifikaci lesů - PEFC

Postup se řídí směrnicí CFCS 1006:2006 Směrnice pro zajištění účasti individuálních vlastníků v regionální certifikaci, viz. kapitola Informační zdroje a kontakty.

3.3.1 Kdo může žádat o účast v regionální certifikaci lesů (žadatel o účast)

Žadatelem o účast může být:

- a) vlastník lesa,
- b) nájemce lesa,
- c) podnájemce lesa,
- d) správce lesa,
- e) sdružení vlastníků lesů,
- f) vlastníci lesů reprezentovaní odborným lesním hospodářem (OLH),
- g) vlastníci lesů v rámci jednoho spoluvlastnictví reprezentovaní jedním ze spoluvlastníků.

3.3.2 Získání informací

V současné době probíhá proces aktualizace směrnic a dokumentů. Nejaktuálnější informace získá zájemce o účast v regionální certifikaci lesů na adrese Sdružení vlastníků a správců lesních majetků ČR z. s. p. o. , viz. kapitola Informační zdroje a kontakty.

3.3.3 Zaslání žádosti a její náležitostí Sdružení – Žadatel

Žadatel o účast musí písemně zaslat Sdružení - Žadatel:

- a) žádost o účast v regionální certifikaci lesů – *F-Žadatel-13*,
- b) dotazník hodnocení trvale udržitelného hospodaření v lesích – *F-Žadatel-14*,
- c) doklad potvrzující nájem nebo podnájem lesních pozemků u nájemců a podnájemců,
- d) seznam vlastníků lesů a doklad o rozhodnutí statutárního orgánu o účasti v regionální certifikaci lesů nebo souhlas jednotlivých vlastníků u sdružení vlastníků lesů,
- e) doklad zplnomocnění k žádosti o účast v regionální certifikaci lesů a seznam zastupovaných vlastníků OLH,
- f) seznam spoluvlastníků a souhlas s žádostí.
- g) jednotný poplatek za podání a projednání žádosti v hodnotě 500,- Kč.

Obsah Žádosti o účast v regionální certifikaci lesů je definován formulářem *F-Žadatel-13*, který obsahuje:

- základní informace o žadateli
- základní informace o lesním majetku
- základní informace o hospodaření v lesích
- prohlášení o trvale udržitelném hospodaření

Žádost o účast v regionální certifikaci lesů – *F-Žadatel-13* a Dotazník hodnocení trvale udržitelného hospodaření v lesích – *F-Žadatel-14* jsou k dispozici ke stažení na <http://zadatel.pefc.cz/>

3.3.4 Ukončení procesu potvrzení účasti nebo neudělení Osvědčení o účasti v regionální certifikaci

Odborná komise Sdružení - Žadatel ukončení procesu potvrzení účasti v regionální certifikaci, pokud žadatel nebyl schopen odstranit závažné neshody v daném termínu nebo nespolupracuje s auditory (prokazatelně porušuje prohlášení v žádosti o účast *F-Žadatel-13*).

3.3.5 Vydání osvědčení o účasti v regionální certifikaci

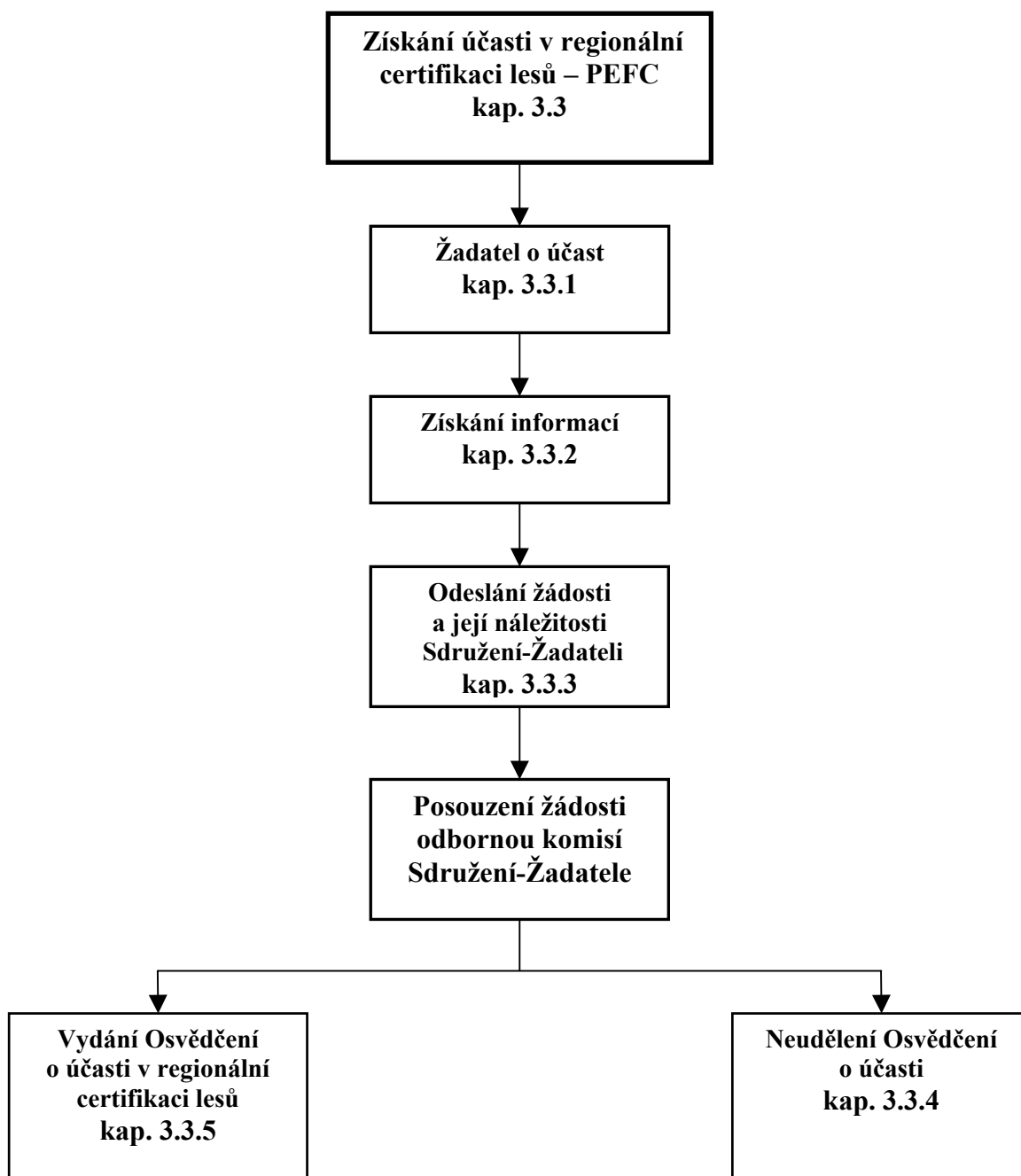
Odborná komise Sdružení - Žadatel vydá osvědčení účast v regionální certifikaci lesů v případě:

- a) úplnosti a správnosti předložené žádosti o účast *F-Žadatel-32* (případně doplněné dodatečnými informacemi),
- b) splnění kritérií TUH posuzovaného na základě dotazníku *F-Žadatel-14* vyplněného žadatelem jako součásti žádosti (případně doplněného dodatečnými informacemi), splnění kritérií TUH posuzovaného na základě Zprávy z venkovního šetření viz. kapitola 3.5.1 *Postup provádění venkovního šetření (interní audit)*.
- c) uhrazení poplatku za vydání osvědčení o certifikaci v hodnotě 2 Kč (bez DPH) za 1 ha (i započatý) lesa přihlášeného k certifikaci na 1 rok u lesních majetků o výměře nad 100 ha.

Osvědčení je vydáváno na dobu 5 let a je zasláno žadateli poštou doporučeně případně lze využít různých slavnostních příležitostí. Vzor Osvědčení o účasti je přílohou *CFCS 1001:2006* Systém certifikace lesů - popis systému certifikace. Současně s Osvědčením je žadateli zaslán dokument *Informace pro držitele Osvědčení o účasti v regionální certifikaci*.

Jednotlivé fáze postupu získání účasti v regionální certifikaci lesů – PEFC jsou znázorněny v diagramu č. 1.

Diagram č. 1

3.4 Pravidelný dozor u držitelů Osvědčení o účasti v regionální certifikaci

Ročně probíhá venkovní šetření (audit) na minimálně 10 % rozlohy lesů zařazených do regionální certifikace. Výběr lesních majetků je zcela náhodný, k takto vybraným se přidávají vlastníci, u kterých je signalizován potencionální rozpor s kritérii trvale udržitelného hospodaření. Do náhodného výběru se nezařazují vlastníci, kde již proběhl audit v nedávné době. Při náhodném výběru se dbá, aby byli proporcionalně zastoupeni vlastníci podle velikosti, typu vlastnictví a umístění v regionu. To zaručuje, že audity nebudou probíhat pouze u velkých vlastníků, ale soustředí se i na střední a drobné vlastníky.

Pravidelný dozor se skládá z:

- a) posouzení informací předložených držitelem Osvědčení (*F-Žadatel-13*),
- b) posouzení informací externích subjektů,
- c) venkovního šetření provedeného u vzorku držitelů Osvědčení.

Dozor formou posouzení informací od držitelů Osvědčení a externích subjektů je prováděn každoročně u všech držitelů Osvědčení.

Na základě posouzení informací externích subjektů (SSL, ČIŽP), vlastní žádosti držitele Osvědčení, případně stížností na nedodržování zásad TUH, odborná komise Sdružení-Žadatel doporučí provedení mimořádného venkovního šetření.

Držitel Osvědčení je povinen aktualizovat údaje formuláře *F-Žadatel-13* a tento poslat zpět Sdružení - Žadateli nejpozději do 30 dnů od obdržení oznámení.

Následující činnosti procesu periodického posuzování jsou shodné s procesem počátečního potvrzení účasti v regionální certifikaci lesů.

3.4.1 Postup provádění venkovního šetření (interní audit)

Venkovní šetření je interním auditem hospodaření v lesích v rámci regionální certifikace lesů. Je zajišťováno Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem. Předmětem venkovního šetření je kontrola dodržování kritérií trvale udržitelného hospodaření (TUH) v lesích stanovených dokumentem *CFCS 1002:2006*.

Venkovní šetření se skládá z kancelářské a venkovní části. Výsledky jsou hodnoceny bodovacím systémem podle metodiky posuzování TUH v lesích. Metodiku a nejaktuálnější informace lze získat na adrese Sdružení – Žadatele <http://zadatel.pefc.cz/>.

3.4.1.1 Oznámení držiteli o zařazení do venkovního šetření

Auditor oznámí držiteli Osvědčení provedení venkovního šetření z důvodu zařazení jeho lesního majetku do vzorku, u kterého bude prováděno venkovní šetření. Po dohodě s držitelem stanoví termín provedení venkovního šetření.

Oznámení venkovního šetření musí být provedeno v dostatečném předstihu tak, aby držiteli umožnilo připravit podklady pro venkovní šetření, přítomnost personálu a organizačně zajistit provádění venkovního šetření. Termín mezi oznámením venkovního šetření a termínem provedení venkovního šetření nesmí být kratší 14 dnů.

Neumožnění provedení venkovního šetření ze strany držitele je považováno za porušení podmínek účasti individuálního vlastníka v regionální certifikaci a vede k zamítnutí žádosti o účast v regionální certifikaci lesů nebo k ukončení platnosti Osvědčení o účasti v regionální certifikaci lesů.

3.4.1.2 Plán venkovního šetření, jeho projednání a příprava podkladů

Auditor je povinen vypracovat plán venkovního šetření a odeslat jej držiteli minimálně 14 dní před termínem provedení venkovního šetření.

Společně s plánem venkovního šetření je držiteli zaslán informační dokument Informace o provádění venkovních šetření a na vyžádání také dokument Metodika posuzování shody s kritérii TUH. Je vhodné, aby držitel kvůli zefektivnění plánovaného venkovního šetření předem zajistil a připravil požadované podklady.

Držitel má právo vyjádřit se k předloženému plánu venkovního šetření a odsouhlasit termín konání.

Auditor zajišťuje přípravu vlastních podkladů z databáze Sdružení - Žadatel (identifikační údaje držitele, základní údaje o lesním majetku, základní údaje o hospodaření - LHE, informace SSL a ČIŽP) a využívá informací z IDC, LHP, LHO a OPRL.

3.4.1.3 Vlastní venkovní šetření

3.4.1.3a Zahajovací jednání venkovního šetření

Účelem zahajovacího jednání je:

- představit auditora a členy prověřkové komise
- přezkoumat náplň, rozsah a cíle venkovního šetření
- poskytnout stručný přehled metod a postupů, které mají být při provádění venkovního šetření použity
- potvrdit dostupnost zdrojů a vybavení, které potřebuje auditor
- potvrdit harmonogram venkovního šetření stanovený plánem venkovního šetření
- vysvětlit veškeré nejasné podrobnosti plánu venkovního šetření

3.4.1.3b Kancelářská část

V rámci kancelářské části jsou hodnocena kritéria dle dokumentu Metodika posuzování shody s kritérii TUH.

Hodnocení je zaznamenáváno do formuláře Hodnotící list. Neshody jsou zaznamenávány jednotlivě do formuláře List neshod.

Auditor určí v součinnosti s držitelem nebo jeho pověřeným zástupcem porosty nebo porostní skupiny, ve kterých bude provedena venkovní část šetření a zároveň se připraví podklady pro hodnocení hospodaření v těchto porostech.

3.4.1.3c Venkovní část

Venkovní část šetření je prováděna formou pochůzky v porostech (porostních skupinách) dohodnutých v rámci kancelářské části. Auditor může zařadit do posuzování také jiné porosty (porostní skupiny), které jsou navštíveny v rámci venkovního šetření, pokud významným způsobem ovlivňují výsledek hodnocení (kladně i negativně).

Způsob a předmět posuzování je stanoven dokumentem Metodika posuzování shody s kritérii TUH.

Hodnocení je opět zaznamenáváno do formuláře Hodnotící list. Neshody jsou zaznamenávány jednotlivě do formuláře List neshod.

3.4.1.3d Závěrečné jednání

Na konci venkovního šetření před přípravou Zprávy o venkovním šetření je uskutečněno jednání auditora a ostatních členů prověřkové komise s držitelem (jeho zástupcem). Hlavním účelem tohoto jednání je předložit zjištění venkovního šetření držiteli Osvědčení takovým způsobem, aby bylo zajištěno, že výsledkům bylo jasné porozuměno.

V rámci závěrečného jednání proběhne konzultace o způsobu odstranění zjištěných závad a nápravných opatření navržených a uskutečněných držitelem.

3.4.1.4 Zpráva z venkovního šetření

Zpráva z venkovního šetření je zpracovávána auditorem, který zodpovídá za jeho přesnost a úplnost, je označena datem, a podepsána auditorem i držitelem a obsahuje následující položky:

- náplň, rozsah a cíle venkovního šetření
- identifikace auditora a členů prověřkové komise, identifikace prověřovaného lesního majetku, držitele a datum venkovního šetření
- identifikace referenčních materiálů, podle kterých bylo venkovní šetření provedeno
- zjištění neshod a jejich klasifikace, potřeba nápravných opatření
- posudek auditora do jaké míry hospodaření na daném majetku splňuje kritéria trvale udržitelného hospodaření v lesích
- návrh na okamžité nebo podmíněné ukončení, anebo pozastavení platnosti Osvědčení o účasti v regionální certifikaci
- rozdělovník Zprávy o venkovním šetření
- nápravná opatření navržená držitelem Osvědčení a odsouhlasená auditorem

Držitel má možnost vyjádřit se ke způsobu provedení venkovního šetření, rozsahu a obsahu šetření a úrovni odborného vedení venkovního šetření. Hodnocení venkovního šetření ze strany držitele je provedeno na formuláři (F-Žadatel-20), který je součástí Zprávy z venkovního šetření. Hodnocení je zasíláno auditorovi. Povinnými přílohami ke Zprávě jsou formuláře Hodnotící list a List neshod.

Zpráva je zasílána držiteli k připomínce a určení nápravných opatření. Jakékoliv další rozdělování je možné po konzultaci a schválení prověřovaným držitelem.

3.4.1.5 Připomínky držitele

Zpráva z venkovního šetření je zasílána držiteli, který má možnost vyjádřit se ke Zprávě, výsledkům hodnocení a zjištěným neshodám. Připomínky jsou nedílnou přílohou Zprávy o venkovním šetření.

Držitel může uplatnit připomínky ke Zprávě z venkovního šetření do 7 dnů a zaslat je auditorovi, který venkovní šetření prováděl. Pro řešení odvolání, stížností a sporů může využít ustanovení dokumentu CFCS 1001:2006.

3.4.1.6 Nápravná opatření

Držitel je zodpovědný za stanovení a zahájení realizace nápravných opatření, která jsou potřebná k odstranění neshody nebo příčin neshody. Auditor je zodpovědný pouze za identifikaci neshody a potřeby přijetí nápravných opatření. Držitel je povinen zaslat návrh nápravných opatření auditorovi do 7 dnů ode dne obdržení Zprávy. Nápravná opatření mají být ukončena v časovém období odsouhlaseném držitelem a auditorem.

V případě, že držitel nenavrhne a v odsouhlaseném časovém období nerealizuje nápravná opatření, je Osvědčení nevydáno, nebo je jeho platnost v regionální certifikaci ukončena. V případě, že vlastníkem

lesa navržená nápravná opatření nejsou realizována v odsouhlaseném rozsahu a termínu z objektivních důvodů, dojde k pozastavení platnosti osvědčení. Po jejich realizaci v náhradním termínu je platnost osvědčení obnovena.

3.4.1.7 Ukončení venkovního šetření

Venkovní šetření je ukončeno předáním kompletní Zprávy z venkovního šetření Sdružení-Žadateli.

Kompletní Zpráva musí obsahovat:

- Zprávu z venkovního šetření
- Připomínky ke Zprávě z venkovního šetření
- Hodnotící list
- Listy neshod

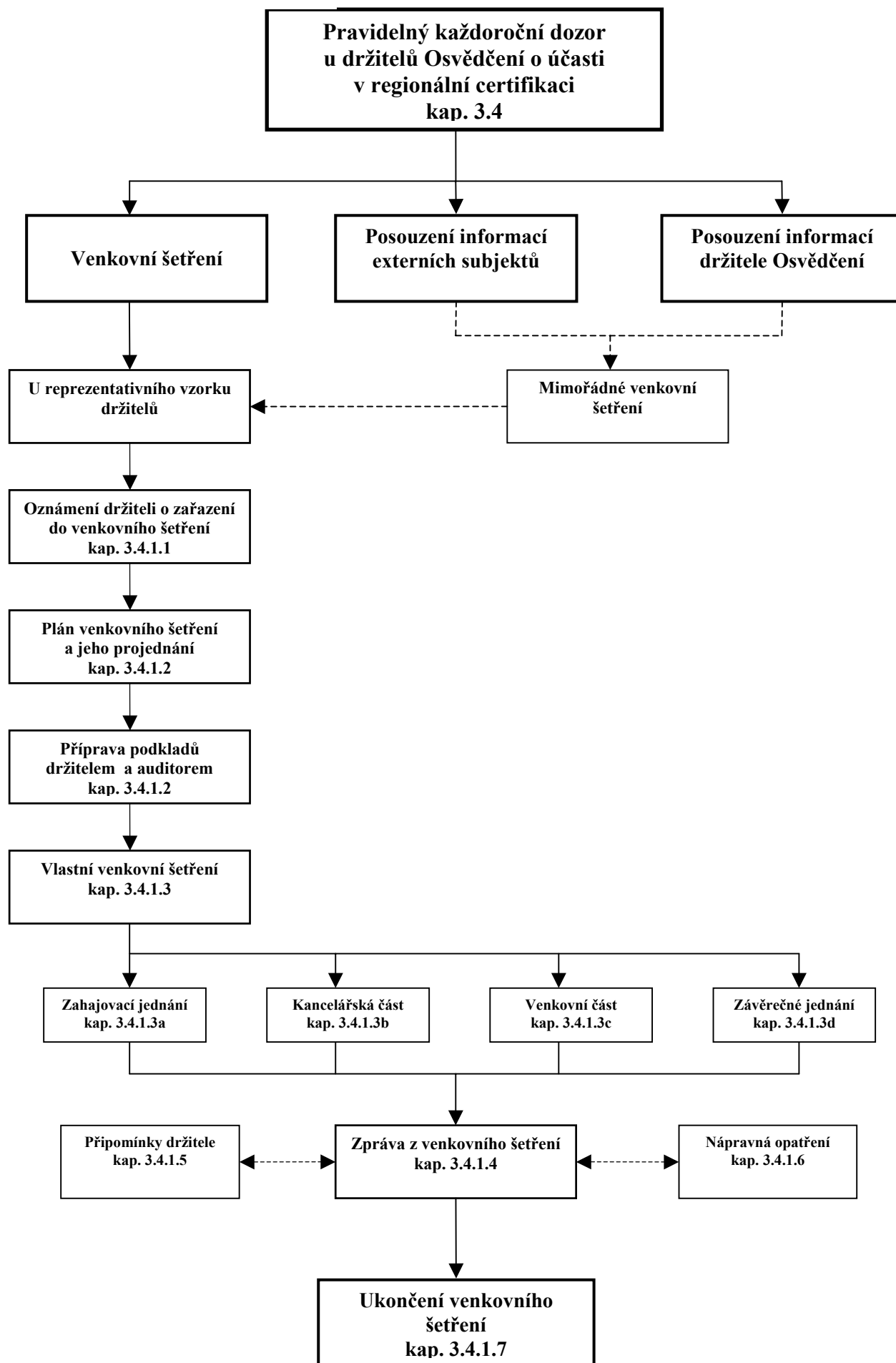
Auditor předává kompletní Zprávu do 14 dnů od provedení venkovního šetření.

Hodnocení způsobu vedení venkovního šetření auditorem je držitelem zasíláno spolu s připomínkami a určením nápravných opatření auditorovi, který je spolu s kompletní Zprávou pošle Sdružení-Žadateli.

Veškeré záznamy a informace získané v rámci venkovního šetření jsou považovány za důvěrné a nejsou poskytovány třetím osobám s výjimkou žadatele o regionální certifikaci a certifikačního orgánu, který provádí regionální certifikaci. Jakékoliv poskytování informací o venkovním šetření jiným osobám musí být odsouhlaseno držitelem.

Jednotlivé fáze postupu pravidelného každoročního dozoru u držitelů Osvědčení o účasti v regionální certifikaci jsou znázorněny v diagramu č. 2.

Diagram č. 2

3.5 Logo PEFC

Vlastník certifikovaného lesa má právo používat pro dřevo ze svého lesa logo, které ho odliší od dřeva, kde není původ dřeva prokazatelný.

Logo PEFC je chráněno autorským právem a je registrovanou obchodní značkou vlastněnou Radou PEFC. PEFC Česká republika má výhradní právo poskytovat sublicenční smlouvy k používání loga PEFC na území České republiky. Poplatky za používání loga se řídí platným sazebníkem a jsou použity především na podporu a propagaci certifikace lesů, trvale udržitelného hospodaření v lesích a použití certifikovaného dřeva.

Logem PEFC může na základě stanovených podmínek označovat výrobky ze dřeva ten, kdo je držitelem platného Osvědčení o hospodaření v lesích nebo Certifikátu spotřebitelského řetězce dřeva a má uzavřenou platnou licenční smlouvu na používání loga PEFC. Přesná pravidla použití jsou součástí licenční smlouvy, kterou se subjekty na území ČR uzavírá PEFC ČR. Nedílnou součástí loga PEFC je licenční číslo, bez kterého se nesmí logo PEFC používat.

Zákazník má potom možnost vybrat si na trhu dřevěný výrobek s logem, které mu garantuje původ z šetrně obhospodařovaných lesů. Certifikace lesů je tak obdobou jiných značení, které pomáhá zákazníkům v orientaci mezi množstvím produktů na trhu. Je v podstatě obdobou již dobře zavedené certifikace ekologického zemědělství a označování produktů ekologického zemědělství - bioproduktů.

Aby byla záruka, že použitá surovina v procesu těžby, zpracování, dopravy a distribuce až ke konečnému spotřebiteli pochází skutečně z lesů šetrně obhospodařovaných, bylo nutno zavést certifikaci spotřebitelského řetězce (Chain of Custody, C-o-C).

Součástí spotřebitelského řetězce dřeva mohou být zprostředkovatelé prodeje, pily a ostatní dřevozpracující a výrobní podniky včetně obchodníků se dřevem. Certifikované subjekty v řetězci musí na jednotlivých úrovních evidovat původ a obsah certifikované dřevní hmoty. Uzavřené řetězce certifikované v jednotlivých fázích výroby a zpracování mají tak pro zákazníka představovat záruku, že použitá surovina pochází z lesů šetrně obhospodařovaných.

Poslední aktualizace leden 2013

Předešlé aktualizace byly provedeny v letech 2008, 2010, 2011 a 2012.

Zpracoval Ing. Štěpán Březovják a kolektiv zaměstnanců Ústavu pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem v roce 2007.

Odpovědný vedoucí Martin Polívka DiS.

Hrazeno z projektu Ministerstva zemědělství „Odborná podpora poradenství k přípravě na dodržování zákonných požadavků hospodaření a na využívání finanční pomoci v lesním hospodářství“.